

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. De iuvandis Orientalibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

DE CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM PROCURANDA.

LIBRI VII.

PARS SECUNDA.

CAPVT I.

De iuvandis Orientalibus.

Licet Orientis Ecclesie errores & clades innumeræ, quibus tot annis obruta permansit; illarum gentium, ob sua peccata, obduratam jam habere frontem, & obstinatam mentem: & ideo à DEO Optimo Maximo derelictæ videantur; tamen nos animare debet ad meliora speranda, apud quem non est impossibile omne verbum, quique querentibus sereno regnum DEI, ejusque gloriam animarum lucra multa solet adjicere, atque ita hoc ultimo seculo in remotissimis Indiis, ad ortum, occasum, & meridiem, deleris idolis trophæum Crucis passim excitavit, cum hæc mundi plaga, quæ vergit ad Orientem, restet, in qua necesse etiam sit Evangelium rectè annuntiare, magnum in ea ostium aperiri posse orthodoxæ fidei, experientia ostendit, si summi Ecclesie Patris, longanimi ut ita dicam diligentia, quæ potissimum tot alia Regna jugo Christi fuisse subiecta, negotium hoc promoveatur.

Insudarunt olim summi Pontifices pro tuenda fide in Ecclesia Orientali, maximosque labores & pericula subire, ac nostro etiam seculo magnopere student Orientalibus nationibus opem ferre, auxiliumque in omnibus præstare: præcipuus tamen *Gregorius XIII.* dignus æterna memoria Pontifex, præter alios operarios, quos in Indiam, in Angliam, Constantinopolim, aliasque orbis partes misit, etiam in Alexandriam Ægypti, Syriam, Palestinam cum Libano monte, Babyloniamque aliquot destinavit, qui hujus tractus nationes divino verbo, ac piis etiam muneribus à Pontifice ipso missis, ad fidem atque pietatem allicerent.

Gregorius XIII. zelus pro iuvandis Orientalibus.

Leonardus Episcopus Sidonienensis Legatus in Orientem.

Præcipuus in Orientem Legatus fuit *Leonardus Episcopus Sidonienensis*, & Apostolicus Nuntius, qui in Orientem, cum aliis etiam viris doctis & piis (inter quos *P. Joannes Baptista Romanus*, Societatis JESU) à summo Pontifice ad Patriarchas illos Orientales, ad aliosque Metropolitans & Episcopos, vestimenta sacerdotalia, argenteos calices, libros etiam aliquos lingua Arabica conscriptos, aliaque pretiosa dona deferentes, missi sunt; plurimique tam ex Patriarchis illius tractus, quam Episcopis, & Archimandritis fidei professionem, unionemque cum sancta Romana Ecclesia jam pridem retentam confirmarunt; alii de novo miserunt, sanctissimoque Romano Pontifici totius orbis Capiti obedientiam præstiterunt; alii propter magna sibi pericula, tam à Turcis, quam à falsis fratibus imminencia fidei professionem oportunitiori tempore reservarunt. Stant hodie in Bibliotheca Illustrissimi Domini Cardinalis

de *S. Severina*, qui tunc totius Orientis protectione gaudebat, quamplurimum Patriarcharum, aliorumque Episcoporum Orientalium fidei professiones Arabica lingua conscriptas, eorum sigillis & subscriptionibus firmatas, ac in Latinam etiam linguam traductas. Et ut *Gregorius XIII.* è vivis discedente, hujus missionis fructus consisterent, seminarium instituit, in quo pueri Orientalium, & Maronitarum excepti, in Catholica doctrina erudiantur, ut inde in patrias sedes reversi suos docere possint, quæ ad cultum Christi pertinent, & in officio fidei continere. Quare postea *Clemens VIII.* post *Gregorium XIII.* ad montem Libanum duos Sacerdotes, (ut jam supra de Maronitis agentes latius scripsimus) è Patribus Jesuitis misit, ut certior fieret, num sumptus, qui in Urbe, in Seminario Maronitarum, & aliorum Orientalium sunt, bene ponerentur; quæ velles, aut restituendæ, aut propagandæ religionis essent in Oriente.

Meliores quidem in Oriente jam abæ sunt ad meliendum, solum superest, ut summi sanctæ Ecclesie Pontifices mittant faciem, & huic negotio incumbant, præcipue ut nobis conjungantur; sed ut hoc fiat, non est opus unius diei, aut legationis, sed & longanimi, & non intermissa perseverantia, & frequentissimis legationibus opus est, quæ omnia disponunt animos ad Catholicam fidem, ritusque suscipiendos, quoad usque opus DEI perficiatur. Maxime vero oportet, ut Christianis in regionibus illis sub Turcarum dominatione, atque calumniis oppressis, succurratur: id enim præstiterunt Romani Pontifices ab initio nascentis Ecclesie, usque ad ætatem nostram, qui Christianorum Catholicorum inopiam elemosynis abundè sublevarunt.

Hujus testis est Epistola *Dionysii Episcopi Cynthiorum* vetustissimi ad Ecclesiam Romanam, in qua sic alloquitur Romanos: Apud vos jam mos invasit, ut omnes fratres variis officiis beneficiis, & Ecclesiis permulsi, quæ in quaque civitate sunt, vici miseretis subsidia. Sic planè non solum egenorum sublevatis inopiam, verum etiam fratribus, qui sunt ad metalli damnati, opem fertis: atque ita per ea beneficiis subsidia, quæ jam primis Ecclesie vestrae jactis fundamentis passim mittere consuevistis, cum suis Romanis, Romæ morum consuetudinem sedulo observatis; quam quidem certè beatus *Soter* vester Episcopus, & hactenus custodivisti diligenter, & valde suo propenso studio adauxit. Idque non modo opes in Sanctos reserendos delegatas benignè subministrando, verum etiam fratres ad ipsam adventantes, tanquam pater indulgens ac clemens in liberos beato ac pio sermone ad virtutem cohortando. Hæc *Dionysius*. Testatur porro *Eusebius* hanc consuetudinem (de qua *Dionysius*) Eccle-

Seminarium pro Orientalibus institutum.

Christianis inopia & tyrannide oppressis à SS. Pontificis succurrendum. *Dionysius Corinthi Episcopus.*

Eusebius

Ecclesie Romanae suo adhuc tempore maxime servatam. Hinc Paulus Diaconus scribit à Symmacho Papa abundè missum, unde se alere possent: Episcopi Africani, qui suis ejecti sedibus, in Sardinia exulabant. Lique ex *Epistola Gregorij Magni*, quantum Pontifici Romano semper curæ fuerit in singulis totius orbis regionibus egentes Catholicos sublevare & bene iis facere. Ob id Romæ videmus esse cunctis nationibus, vel remotissimis, hospitales ædes cum suis redditibus, excitas ab antiquis temporibus, ita ut neque Chaldeis (sua domus, neque Indis, & Æthiopicis desit: tot. ve) à tantis sumptibus à Pontificibus Romanis factos, ac fieri indies ad inopiam sublevandam egentium.

Et cum longè sit certissimum Orientales nationes in summa penuria spiritalium instructio- num versari, rationi quam maxime consentaneum est, ac officio hujus sanctæ Sedis incumbit, data occasione quam certissime operarios, qui non querant quæ sua sunt, sed quæ JESU Christi, ad eas expedire. Cavendum tamen sedulo est, propter exploratores oculos, ne per Romam divulgetur rumorque spargatur, tales à Summo Pontifice, tanquam Reformatores, aut aliorum negotiorum expediendorum causa missos esse, sed secretò tanquam aliud acturi vadant.

Quinam Deinde omnium sibi gratiam concilians, sint operarii etiam propenso in Orientales animo, non scrupuloli, non ignari, nimiumve zelosi: in hoc enim modo in Orientem mittendi & quo modo in Orientem mittendi

Deinde omnium sibi gratiam concilians, sint etiam propenso in Orientales animo, non scrupuloli, non ignari, nimiumve zelosi: in hoc enim modo in Orientem mittendi & quo modo in Orientem mittendi

Deinde omnium sibi gratiam concilians, sint etiam propenso in Orientales animo, non scrupuloli, non ignari, nimiumve zelosi: in hoc enim modo in Orientem mittendi & quo modo in Orientem mittendi

Deinde omnium sibi gratiam concilians, sint etiam propenso in Orientales animo, non scrupuloli, non ignari, nimiumve zelosi: in hoc enim modo in Orientem mittendi & quo modo in Orientem mittendi

Deinde omnium sibi gratiam concilians, sint etiam propenso in Orientales animo, non scrupuloli, non ignari, nimiumve zelosi: in hoc enim modo in Orientem mittendi & quo modo in Orientem mittendi

Deinde omnium sibi gratiam concilians, sint etiam propenso in Orientales animo, non scrupuloli, non ignari, nimiumve zelosi: in hoc enim modo in Orientem mittendi & quo modo in Orientem mittendi

vientes reperirentur, quod non ita novum, vel ab usu alienum videbitur, si *Martinum V.* in memoriam revocemus, qui totius orbis literatissimorum ac præstantium viro- rum nomina penes se inscriptis asservabat.

Omnibus ad hanc functionem idoneis repetitis, locus Romæ in propriis eorum Monasteriis assignandus esset, ut ibidem in rebus ad similem missionem necessariis instruerentur, docerentur, ac penitus perfecti redderentur: & quidem, ut alacrius se huic operi accingant, ferventi zelo succedendi & inflammandi sunt, atque alii etiam spe quadam animandi, tanquam si foret probatio quædam ad majora.

Præterea non minima difficultas est, & quæ Schismaticos Orientales forsitan magis in Schismate detinet, quod Dioscorum alioque Schismaticos antesignanos, quos Ecclesia Catholica hæreticos cenet, ipsi ut viros sanctissimos colant, & tam in Missæ Sacrificio, quam aliis communibus precibus, solemniter invocent: sicut & apud Moscovitas, etiam contingit, qui, asserente Antonio Possævino in *sua Moscovia*, licet res planè fabulosa sit, corpora quorundam, qui Schismatici fuerunt, integra sese habere gloriantur, per quos miracula frequentè edi, cæcis visum restituit, ægros sanari constantè affirmant. Ut plurimi periculi res esse videantur, si quis illorum corporum elevet præconceptam animis sanctitatem, aut quasi dubius querat, num ii verè Sancti, Martyresve fuerint? Inter alios autem numerantur Cleba, & Boris, Petrus Metropolita, Alexius, quorum corpora extare aiunt Moscovitæ. Hæc Possævino. Unde hodie Jacobitæ alique Orientalium nationes, ut legati à *Greg. XIII.* missi, experti asserunt, facillimè summi Pontificis Primatum agnoscebant, unius naturæ in Christo errorem, aliosque similes non sine animi promptitudine confitebantur: ac cum ventum fuisset, ut Dioscorum abjurarent, ita egredèruntur, ut ob id potissimum legati re infecta reverterentur.

Non minorem Orientales, sicut & Græci omnes habent difficultatem in recipiendo Calendario Romano emendato, cujus emendationem renuunt admittere: quare oportet, ut operarii, qui mittendi sunt hujus emendationis causas rationeque cognoscant, ut qui erudiendi sunt, capaces sanctæ novitatis fiant. De qua re videndi sunt Antonius Possævino in *Refutatione adversus Davidem Chytraum*, & Christophorus Clavius, qui librum hac de re absolutissimum edidit Romæ. Quod si non facile se Romano Kalend. accommodaverint, ferendi sunt, dum in aliis substantiam Catholicæ fidei amplectantur.

Juvandi sunt, & urgendi Orientales ferè eisdem argumentis, quibus Græci ipsi, desumptis à supplicis à DEO Optimo Maximo illis, postquam à Romana Ecclesia detestari influctis. Si enim respiciamus Ægyptum, cæterasque Asiæ Provincias, agitur annus fere millesimus, ex quo illæ à nobis discesserunt, hæreticis Nestorio, Eutyche, Dioscoro, ac præcipuè Monophysitis Ecclesiam perturbantibus, (ut cætera omittam) vix aliquis ex illis profertur poterit, qui fuerit excellenti præditus doctrina: corruerunt enim in summa tam liberalium artium, quam Theologiæ, ac celestium disciplinarum fundamenta, ac ipsi in turpissimam prolapsi sunt ignorantiam.

Deinde operarii maximo studio curabunt, ut ex Christianis tam Græcis quam Jacobitis, Armenis, Nestorianis, Coptis, aliisque nonnullis, qui præstantiori pollent ingenio Romam mit-

tantur,

tantur, linguarum, literarum, aliarumque scientiarum ediscenda gratia: quos Romæ benignissime recipiendos admonebunt, Græcos in Collegio Græco & alios in Collegio nationum ultramarinarum, ac ibi amicè tractandos, & educandos: & quod amplius est, cum conversatione rituum ipsorum, ut nimirum postquam bene instructi fuerint, & eruditi ad utilitatem, ac emolumentum earundem nationum, in suam singuli patriam revertantur. Illud autem maximè advertendum, ut sint bonæ indolis adolescentes, bonisque moribus imbuti, apti, dociles, acque ingenii perspicaces, quique principia quædam linguarum habeant, & ætatis sint convenientis, Græci videlicet à duodecimo anno ætatis usque decimum quintum, vel decimum sextum ad summum: aliarum vero nationum à duodecimo, usque ad decimum octavum annum aut vigesimum, qui cum transmittendi fuerint, securè & mercatorio more diligentè cura navibus committantur.

Curabunt deinde libros aliquos Græco, Arabico, Chaldæo vel aliis illarum nationum linguis conscriptos secum portare, professiones etiam sanctæ fidei, non solum Latino idiomate, sed in lingua Græca, Arabica, Chaldæa: doctrinam quoque Christianam, lingua Illyrica & character Italico: quæ & alia similia opera Romæ typis excusa facilè invenientur.

C A P V T II.

Instructiones aliæ pro juvandis Orientalibus.

Guardianus, una cum Religiosis Familiæ Franciscanæ Hierosolymis degentibus, citra dubium plura præstare posse, quæ ad summam DEI gloriam, haud exiguum sanctæ Romanæ Ecclesiæ obsequium atque omnium propè Orientalium spirituale profectum, & animarum salutem non modicum conducerent.

Cum in Dominico Sepulchro immorentur Religiosi septem diversarum nationum Schismatis labe infecti, ut sunt, Græci Georgiani, Abyssini, Armeni, Jacobitæ, Copti, Soriani, Maronitæ: operæ pretium erit, hos in primis omni studio & industria ad veram sanctæ Ecclesiæ unionem reducere, quibus post veluti apertissimis instrumentis, eorundem pariter nationes in viam rectam dirigantur.

Sicuti omnes isti Religiosi, vitæ auctoritate eludent, idcirco Religiosi Latini, eosdem probatoris ac sanctioris vitæ exemplo præcellere contendunt: quo majoris faciant sanctam Romanam Ecclesiam, cujus hi partes agunt, ut similiter alios sincero vivendi modo ad vitæ melioris frugem, & avitæ Religionis normam pertrahant: præbunt autem illos, tum in virtutibus, tum vel maximè in servitio, & cultu divino.

Denique ut facilius animi eorum conciliantur, operæ pretium erit, quam optimè erga illos affici, cum omni honoris respectu, & obsequiorum prompta exhibitione: ut congerant carbones ignis super capita eorum.

Majoris ergo profectus gratia, Religiosi discretione, prudentia, & humanitate cæteris præstantiores, faciliusque ingenii seligendi, quibus Guardianus, cum aliarum nationum Religiosis, communicationem persuadeat ea ratione, ut cuius nationi unus pluresque deputentur.

Modus vero agendi cum ipsis erit ejusmodi: ut nimirum captata eorundem benevolentia, etiam ritibus ipsorum præposteris non nihil conniveatur, bona autem illorum opera hand mediocri estimatione censeantur, D. Pauli Apostoli instar ad Corinthios scribentis. Accedet insuper omnis diligentia, qua & eorum opiniones advertantur & terenti temporalium, spiritualiumve status iis nationibus proprius cautè eliciatur, & conditiones tum naturales, tum morales perdiscantur, atque, ut verbo absolvam, ut præcipuo studio cujusvis nationis status & mores plenè, quo ad fieri licebit, comprehendantur. Quæ, ut rectius ac majori cum fructu prægantur, necessarium erit, quemque Religiosorum in id opus incumbendum, sedula lectione Auctores de natione scribentes, quam quilibet ad sententiam faniorem perducere molitur, ante evolvisse, verum ante singula, ipsimet errores errorumque fundamenta, integræque historia: penitus inspectiende, sine quibus vix, aut ne vix quidem ullus poterit expectari profectus.

Ostendendum etiam, Ecclesiam Romanam probare ac indulgere, ut quævis Ecclesiæ propriis adhaereat ritibus ac caeremoniis, quippe cum Schismatici propriorum rituum tenacissimi sint. Ne ipsos eorum perdendorum ingruens aliqua suspicio ab Ecclesiæ Romana alienet & avertat, oportet unè laborandum, ut se in propriis caeremoniis infectandis conservandos esse persuadeantur.

Exemplis deinde ac historiis antiquis primitivæ Ecclesiæ, sanctorumque Patrum præteritorum temporum, iis aperienda auctoritas, ac summi Pontificis in præsentiarum usque continua potestas explananda: quodque calamitates universæ, Tyrannorum furor, ac quævis persecutorum procellæ in Ecclesiæ Catholicam insurgentes Pontificum obedientia suppressæ hæcenus semper evanuerint.

In emendandis vero ipsorum erroribus, cum leniter, tum modè se procedendum, ne scilicet apertè nimis convincantur, vel acerbius urgeantur, sed suavi reprehensione, rationes & auctoritates addantur subinde, ut sic facilius eorum mentes ac responsiones percipiantur. Quare opus esse duxerim, antiquiorum SS. Patrum & Doctorum prænosse nomina, nempe qui in cujusvis nationis majorem estimationem cadunt, ut doctrinarum eorundem habita noverit, inde argumenta sumantur, lenius tamen, omni disputationis acerbitate seclusa: nationes enim istæ, & præsertim Religiosi suorum rituum, & sectarum tenacissimi, ac in erroribus pertinaces, salutaris studiosos, præstigias sibi imponere velle falso augurantur. Ulterius etiam, de pluribus simul erroribus non sunt coarguendi, sed de uno, deinde altero, iisque evidentioribus & nullatenus tolerandis: plura namque, quantumvis nihil decoris aut venustatis habeant, apud eos tamen ferenda erunt.

Maronitæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ unitis congratulandum, & in fide sanctæ Romanæ Ecclesiæ confirmandi. Verum cum creditu sit facile, complures eorum antiquis erroribus adhuc nuntium non remisisse, opera ponenda, quò iisdem rejectis Catholicæ veritatis reddantur capaces.

Georgiani quoque, & his ad resipiscentiam procliviores Armeni summa cura, familiari tamen tractu, ad Ecclesiæ Romanæ unionem invitandi.

Æthiopes autem & Abyssini, ad Catholicorum

Modus agendi cum Schismaticis.

Maronitæ.

Georgiani. Armeni. Æthiopes. Abyssini.